

Din anul 2004 și până la inaugurarea turnului Burj Khalifa din Dubai în ianuarie, Taipei 101 din Taiwan s-a bucurat de titlul de „cea mai înaltă clădire din lume”, cu jumătate de... kilometru înălțime. Cu exteriorul din sticlă verde, Taipei 101 are forma unui bețigaș de bambus și a fost construită respectând principiile Feng-Shui. ▶

Asia: spirit tânăr în trup milener

CIVILIZAȚII Autostrăzi cu șase benzi leagă sate pescărești de acum o mie de ani cu jungle de oțel și beton. Pe cel mai mare continent al globului, „parfumul” de vechime se ține în „sticlute” high-tech. *De Diana-Florina Cosmin*

MEMORIALUL CHIANG KAI-SHEK | TAIPEI | **TAIWAN**

Oricare ar fi brandurile față de care consumatorul din tine și-a declarat fidelitatea, un lucru este cert: cel puțin jumătate din obiectele care te înconjoară au trecut, într-un stadiu de producție sau altul, și prin Taiwan. Spre deosebire de omniprezența etichetă „Made in Taiwan” de pe haine, în pașaport ștampila insuliței de pe coasta de sud-est a Chinei se întâlnește rar. Asta poate transforma o fotografie în umbra turnului Taipei 101 (al doilea din lume ca înălțime) într-un activ prețios pentru portofoliul oricărui globetrotter. Esența unei țări care a folosit naționalismul cultural pentru a lupta împotriva comunismului chinez nu se regăsește în clădirile din oțel și sticlă care-ți iau ochii. O poți gusta mai degrabă în memorialul lui Chiang Kai-Shek, „tatăl” Taiwanului, din inima capitalei Taipei.

În mijlocul unui parc de 3.000 de metri pătrați, memorialul este colorat în alb, albastru și roșu, cele trei culori simbolizând steagul Taiwanului și, în subsidiar, independența, egalitatea și dragostea universală. Panorama Taipeiului, privită de pe ultima treaptă (cu numărul 89, vârsta la care a murit Chiang Kai-Shek) a pavilionului principal, vorbește mai mult despre spiritul orașului decât oceanul de luminițe de la ultimul etaj al turnului Taipei 101. Zgârie-norii se zăresc pe fundal, dar prim-planul aparține vânzoleii mărunte, zilnice, a orașului care poate rivaliza oricând cu Tokyo sau New York. Totul presărat, cât vezi cu ochii, de flori multicolore. De dragul istoriei, priveliștea merită comparată cu cea din fața mausoleului lui Mao, dușmanul de moarte al lui

Chiang Kai-Shek, din Beijing. Acolo, de cealaltă parte a pieței Tiananmen, nu vei observa nici flori și nici zgârie-nori. Doar furnicarul de turiști care își fac poze cu portretul gigantic al „tovarășului Mao”, agățat la loc de cinste de una dintre porțile Orașului Interzis. Și, în definitiv, fiecare călător are libertatea să aleagă care dintre cele două țări ce își dispută titlatura de „adevărata Chină” este mai aproape de sufletul său.

MACAO | **CHINA**

Are 30 de kilometri pătrați – adică jumătate cât Municipiul Ploiești – și un Produs Intern Brut pe cap de locuitor care se apropie de 40.000 de dolari. Supranumită „Las Vegasul” Asiei, regiunea administrativă chineză cu statut special Macao este un cocteil de civilizații, limbi și stiluri arhitectonice. Dacă aș lucra în publicitate și ar trebui să găsec un slogan de promovare pentru Macao, aș scrie doar atât: „Turnul Babel s-a deschis turiștilor!”.

Niciodată nu am experimentat o senzație mai apropiată claustrofobiei decât în momentul în care am cuprins cu privirea, din capătul celor 66 de trepte care urcă spre ruinele Catedralei Sf. Paul, amalgamul de acoperișuri dărăpănate, zgârie-nori strălucitori, clădiri portugheze cu aer mediteranean și dughene chinezești cu aer insalubru din Macau. Totul învăluit, ca în celebrul tablou al Turnului Babel pictat de Pieter Brugel cel Bătrân, într-o ceață de vapori fierbinți. Umiditate: 90%. Cea mai frumoasă zonă din Macao rămâne vechiul centru portughez, presărat cu bisericuțe, fântâni arteziene și clădiri în culori pastelate, tipice stilului mediteranean.

**TURNURILE
PETRONAS |
MALAEZIA.** *Sunt cele
mai înalte turnuri
gemene din lume,
cu cel mai înalt pod
supraetajat din lume.
Pasarela de la etajele
41/42, unde Sean
Connery și Catherine
Zeta Jones sunt
urmăriți de „băieții
răi” în „Capcană
pentru hoț”, este
mobilă și culisează
înăuntrul și în afara
clădirii, pentru a
rezista vânturilor
puternice.*

Dacă ai văzut Praça do Rossio din Lisabona, piața centrală din Macao, Largo do Senado, îți va provoca o senzație de déjà-vu. La câteva sute de metri se află și cel mai impresionant cazinou local, intitulat Gran Lisboa în onoarea moștenirii portugheze, dar construit în stil chinezesc, sub forma unei flori de lotus de 258 de metri înălțime. Ca și mitul conform căruia chinezii din Hong Kong vorbesc fluent engleză (consideră-te norocos dacă nimerеști un șofer de taxi care să știe măcar să buchisească alfabetul latin!), ideea că în Macao se vorbește portugheză este tot un fel de legendă urbană.

Toate străduțele au nume în chineză și portugheză, pictate pe plăcuțe de gresie, însă șansele să nimerеști un „portugues” din cei 7% rămași în Macao care să-ți răspundă la „perguntas” (întrebări) sunt minime. Mult mai pregnant față de Beijing și Shanghai, în Macao se observă și se simte la tot pasul miliardul de chinezi. Mai ales la ruinele Sf. Paul, cea mai mare catedrală creștină din Asia secolului XVII, mistuită de foc în 1835, te vei simți ca pe covorul roșu de la Cannes, înconjurat din toate părțile de blițuri. Melanjul dintre creștinism și credințele locale, în special budhismul și taoismul, a născut în zonă și creații arhitecturale unice. În apropierea vechiului centru portughez se află o statuie gigantică a zeiței Guan Yin, simbolul compasiunii în religia budhistă, sculptată cu trăsăturile Fecioarei Maria.

PATTAYA | **THAILANDA**

N-am fost niciodată o vânătore de suveniruri, dar regret că nu am păstrat drept amintire documentul de o pagină care mi-a fost fluturat prin fața ochilor înainte de călătoria în stațiunea thailandeză Pattaya. Negru pe alb, fiecare student

Viața de noapte din Pattaya este plină de culoare ▼

american - sau naturalizat - plecat într-o excursie de studii în Pattaya, se angaja, pe propria răspundere, că

O călătorie cu bărcuțele în Zhujiajiao, Veneția asiatică, durează un sfert de oră și costă zece yuani

„nu va închiria o motocicletă, motoretă sau vreun alt vehicul pe două roți”. Câteva zile mai târziu, aflându-mă deja în Pattaya, am înțeles, în sfârșit, de ce facultatea ne îngrădea legal dreptul de a ne urca pe motor. Media deceselor din accidente de motocicletă în Pattaya: 30... pe zi. La drept vorbind, după ce am ajuns să cunosc orașul, m-am mirat că americanii nu mi-au dat să semnez un teanc și mai mare de promisiuni pentru liniștea lor legală. Asta pentru că în Pattaya - a doua stațiune thailandeză renumită, alături de Phuket (ras de tsunami

DULCIURI COREENE. Cele mai gustoase sunt cele cumpărate de la vânzătorii ambulanți: Ho-ddok (baton cu scorțișoară și miere) și Boong-aw bbang (cu cremă dulce de fasole roșie).

în 2004), totul se face la limita legii și a siguranței. Chiar și așa, nicăieri altundeva în Thailanda nu poți surprinde mai bine spiritul și nebunia acestei țări. Temperatura sare de 40 de grade, viața de noapte este pestriță spre... periculoasă, și nimic, de la fructele de mare la călătoriile cu bărcile de mare viteză (fără vestă de salvare!), intrarea la fermele de crocodili ori alte distracții, nu sare de zece dolari. Dacă vrei să iei și o gură de aer european în toată această nebunie, stai la Hard Rock Hotel Pattaya, unul dintre puținele hoteluri Hard Rock din lume. Chiar dacă nu e indicat să te urci pe motor, poți măcar dormi sub portretul starului tău rock preferat!

BUKCHON | SEUL I COREEA DE SUD

Monumente de patrimoniu demolate după ureche? Clădiri vechi de sute de ani cu ferestre din termopan? Nu se întâmplă doar în București, ci și la case mai mari! Ca de exemplu, în Seul, unde câteva zeci de hanokuri de acum 600 de ani - case tradiționale coreene, cu acoperișuri gen pagodă - au fost rase de pe fața pământului pentru a face loc unor construcții contemporane. Singurul loc din Seul unde hanokurile se mai păstrează intacte, protejate de patrimoniul internațional UNESCO, rămâne Bukchon, un „sat tradițional” coreean situat în mijlocul Capitalei, la câțiva pași de zgârie-nori.

Nu îți va lua mai mult de o jumătate de oră să te plimbi pe toate străduțele abrupte din Bukchon și vei simți că te afli în două lumi deodată: pe o insulă cu clădiri scunde, cu acoperișuri dantele în stil pagodă, dar pierdută în mijlocul unui ocean de zgârie-nori. Fiecare hanok este locuit de mai multe familii care își împart o curte interi-

▲ *Ruinele catedralei Sf. Paul, cea mai mare catedrală creștină din Asia secolului al XVII-lea, reprezintă principala atracție culturală din „Las Vegasul” Asiei*

Hanokurile vechi de 600 de ani din satul tradițional Bukchon din Seul au rezistat furiei demolărilor în scop rezidențial din Coreea de Sud ▼

oară, mulți dintre locatari deschizându-și casele publicului. Pentru câțiva woni, poți da o raită prin curtea interioară sau poți vizita câteva muzee ciudate și amuzante deopotrivă. Câștigător la categoria „unicitate”: Muzeul Artei... Găinilor, care conține peste 8.000 de picturi, statuete și obiecte reprezentând zburătoare de curte. De la Muzeul Zgărzilor de Câine (de la castelul Leeds din Anglia) încoace, nu credeam că voi mai găsi undeva un mariaj mai savuros între capodoperă și kitsch. Până când am dat colțul după Muzeul Artei Găinilor și am zărit... Muzeul Nodurilor Tradiționale Coreene. Nicio grijă însă, în Bukchon găsești și suficiente experiențe culturale clasice, precum expoziții de mozaicuri coreene, oale tradiționale pictate sau sculpturi în piatră.

SATUL ZHUJIAJIAO I SHANGHAI | CHINA

De câte ori mă nimeresc într-un oraș suspect de asemănător cu construcțiile de Lego pe care le meșteream în copilărie, curiozitatea meu de turist intră pe pilot automat. Obiectivul: să descopăr, printre betoane și sticlă, acele locuri ferite, neumblate și uitate, de care oamenii de afaceri cu telefonul lipit de ureche și cana de Starbucks în mână nici măcar n-au auzit vreodată. În Shanghai, un astfel de loc se numește Zhujiajiao - „izvorul perlelor” - un sat vechi de 1.700 de ani din suburbia metropolei.

Trecând peste faptul că la porțile satului tronează un Burger King cu două etaje, Zhujiajiao este precum gaura de iepure din Alice în Țara Minunilor. Intri pe o ușiță scundă și te trezești într-un univers paralel, unde timpul trece după șabloanele de acum o mie de ani, imposibil la frământările secolului vitezei. Singura diferență între Zhujiajiao și Veneția

este că bărcuțele care te plimbă pe canalele strâmte - și care se numesc tot gondole - nu trec pe lângă palate în stil renescentist, ci pe lângă pavilioane chinezești din lemn înnegrit de vreme, cu lampioane roșii atârând la geam și porțile decorate cu sculpturi feng-shui. Cel mai frumos loc din Zhujiajiao este podul Fangsheng (care în chineză înseamnă „Eliberează-i!”). Conform filosofiei budhiste, a fi bun cu animalele este un mod de a-ți „curăța” karma și a face iertate greșelile din trecut. Astfel, la piciorul podului Fangsheng te așteaptă un întreg alai de localnici cu pungulițe cu apă în care plu-

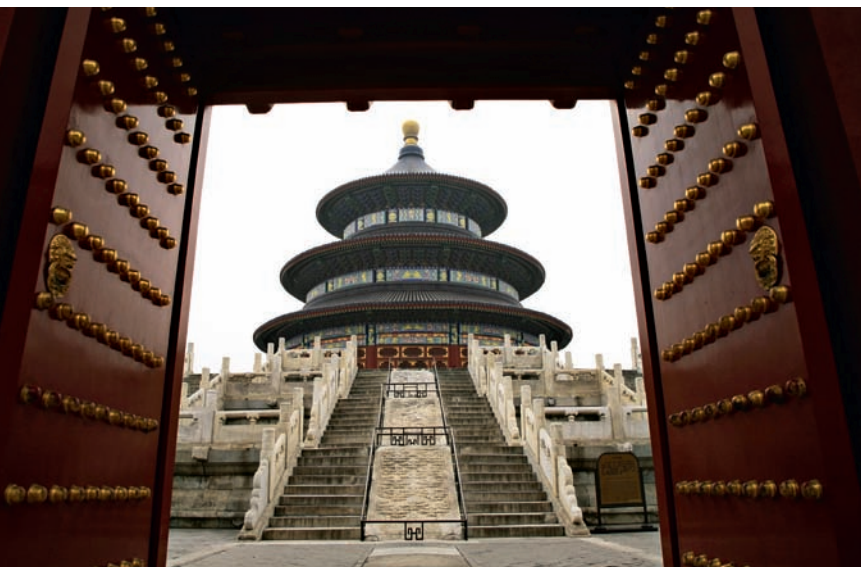
tesc câțiva peștișori aurii. Plătind doar cinci yeni pe punguță, poți să eliberezi peștii în apa râului, făcând astfel un gest simbolic pentru îmbunătățirea karme și pentru noroc.

TEMPLUL MAN MO | **HONG KONG**

Așezat la picioarele unui mănunchi de zgârie-nori, cel mai vechi templu din Hong Kong (peste 150 de ani) este dedicat zeului literaturii (Man Cheong) și, respectiv, zeului artelor marțiale (Kwan Yu, denumit „Mo”). Nu doar scriitorii au parte de inspirație dacă ating penița din bronz pe care o ține în mână statuia îmbrăcată în catifea verde a lui Man. Penelul zeului

Mausoleul lui Chiang Kai-Shek este așezat în mijlocul unui parc ▶

Templul Cerului este un simbol al Beijingului, iar porțile sale sunt vopsite în roșu (pentru noroc) și galben (culoarea imperială) ▼

aduce noroc, succes profesional și prosperitate pentru toate breslele. Dacă finanțiștii de la Lehman Brothers ar fi făcut o vizită în templul taoist Man Mo din Hong Kong, cine știe... poate falimentul care a dat tonul crizei globale n-ar mai fi avut loc.

La intrarea în templu, clopote din bețișoare aromatate ard răspândind un miros pe care l-aș recunoaște dintr-o mie și pe care-mi place să-l numesc „parfumul Asiei”. Tot acolo, în funcție de anul nașterii, îți poți găsi propriul zeu într-un șir de douăzeci de statuete și poți lăsa o rugăciune scrisă pe o bucată de hârtie în cutia aferentă lui. Penelul lui Man a adus și o afacere prosperă pentru templu: un loc pentru o urnă de cenușă în camera memorială costă aproape 20.000 de euro. Pare exorbitant? Într-o țară care prețuiește principiile feng-shui și are suficientă dare de mână să le aplice, nimic nu este „prea mult”. Te vei convinge singur admirând un bloc cu 30 de etaje... cu o gaură în mijloc. De vină nu este viziunea arhitectului, ci o veche legendă despre dragonii care locuiesc în pădurea din spatele clădirii. Dacă n-ar fi gaura în

Atingerea peniței lui Man, Zeul Literaturii, aduce noroc scriitorilor dar și tuturor oamenilor de carieră ▼

clădire, pe unde ar băga dragonul capul ca să bea apă din Marea Chinei de Sud? Știi, și tu te gândeai exact la asta!

TEMPLUL CERULUI | **BEIJING**

Ca să strivești dintr-o lovitură toate prejudecățile pe care le-ai avut vreodată în legătură cu China comunistă, e de ajuns să faci o vizită la Templul Cerului, în Beijing. Pe lângă construcția în sine, o mică bijuterie, cu adevărat fermecătoare este atmosfera care domnește în parcul templului, locul unde pensionarii din Beijing se întâlnesc, zilnic, pentru a-și face bătrânețea mai... distractivă. Avându-i în minte pe militarii care băteau pas de defilare pe dalele de la piața Tiananmen, oprind la întâmplare cetățeni chinezi pentru a-i pune să citeze din „Învățăturile lui Mao” (nu, nu este doar un mit!), în parcul templului am avut impresia că mă aflu pe platoul de filmare al unui film. Mai precis al unui musical asiatic, combinat cu comedie, dans și... povești de dragoste.

Lângă culoarul pe care împăratul își purta cândva ofranda către zei sunt așezate, de la șapte dimineața, coșuri de picnic, casetofoane cu difuzoare imense sau chiar computere cu boxe (pensionarilor chinezi nu le este străină tehnologia!).

Deja la prânz petrecerea este în toi: concursuri de karaoke în aer liber, cupluri dansând pe evergreenuri chinezești și chiar și trupe de dans ad-hoc, formate din persoane de peste 60 de ani. Cât despre partea cu „povestea de dragoste”, doi copaci din parcul templului reprezintă locul de întâlnire oficial al părinților dornici să-și căsătorească odraslele celibatate (și mult prea dependente de muncă pentru a avea timp să-și caute singure iubirea!). Înarmați cu CV-uri și fotografii, părinții fac schimb cu numerele de telefon ale copiilor. **F**